

Rok K. Nagode

Gail Jenkinson

»Spet si želim
videti ledeno
ploščo in gore
in kita pod vodo«

Gail Jenkinson je britanska direktorica fotografije, ki deluje na področju naravoslovnega dokumentarnega filma. V teku kariere se je specializirala za podvodno snemanje, dolgoletne izkušnje pa ima tudi s snemanjem v ekstremnih in neprijaznih okoljih. Pri projektih je sodelovala s praktično vsemi večjimi britanskimi televizijskimi hišami, med drugim tudi pri BBC-jevi seriji *Modri planet II* (Blue Planet II, 2017), filmu *V srcu morja* (In the Heart of the Sea, 2015, Ron Howard), več dokumentarnih filmih, serijah in reklamah. Na snemanjih se pojavlja v različnih vlogah, ki se dotikajo predvsem posebnih načinov snemanja, na letošnjem *Festivalu dokumentarnega filma* pa je kot direktorica fotografije podvodnih posnetkov zastopala film *Patrick in kit glavač* (Patrick and the Whale, 2022, Mark Fletcher).

**

Kako ste vstopili v svet filma in v kakšni vlogi ste filmsko popotovanje začeli? | Vse se je začelo po srednji šoli, ko sem za kratek čas odšla v gledališko šolo. Tja sem hodila eno leto, potem pa začela potovati. Odšla sem v Ameriko, se kmalu spet vrnila v Anglijo in potem še nekaj časa potovala. Pri 25 letih sem začela s študijem fotografije in ga v dveh letih končala. Potem pa se je zgodil teroristični napad na Svetovni trgovinski center. Takrat sem s tedanjim fantom živela v Londonu. Dogajanje sem spremljala po televiziji in v tistem trenutku sem si rekla: 'To je grozno! Pojdi, videti moraš več tega sveta.' Spakirala sem stvari in odšla.

Dolgo sem potovala, večinoma brez cilja, in tega sem se zavedla šele sčasoma. Sodelovala sem pri nekaj prostovoljnih projektih, vendar nisem bila vključena v nobeno kulturo. Ko sem se vrnila v Anglijo, sem opravila kratko izobraževanje, povezano z naravoslovnim filmom. Ljudi sem spraševala o tem področju in prav vsi so mi svetovali selitev v Bristol, kjer ima sedež BBC-jeva Naravoslovna enota (*BBC Natural History Unit*).

Tako sem se preselila v Bristol. Stara sem bila okoli 30 let, začela sem delati kot asistentka snemalcem, ki so bili vsi mlajši od mene. Veliko jih ni maralo tega, vendar sem jim rekla, naj ne skrbijo zame. Bila sem zelo dobra asistentka in ljudje so želeli sodelovati z mano. Zdelo se mi je težko, vendar sem se precej dobro znašla. Hkrati sem začela delati tudi na igranih projektih kot snemalka.

Nek starejši gospod mi je nekoč svetoval, naj si najdem delo, ki ga imam rada, saj ga bom opravljala vse življenje. Vprašala sem se, kaj lahko naredim iz stvari, ki jih imam rada. Odločila sem se, da bom poskusila izoblikovati svoj poklic, na kar sem še danes ponosna. Včasih je bilo to tudi zelo težko, saj je vsa bristolska Naravoslovna enota nekakšen klub belih fantov (white boys club). Gre za skupino ljudi, ki so družbeno in finančno privilegirani.

Menim, da bi bilo treba tovrstno kulturo spremeniti, saj vpliva tudi na perspektivo živali, ki jo postavljamo na platno. Zaradi kulture, ki je prisotna v ozadju, se zdi, da je perspektiva vedno levja. Nikoli ni zavzeta pozicija levinje, prav tako pa ni prisoten razmislek, kako pogled človeka, ki snema, spreminja končni rezultat ali nanj vpliva. Vedno je nekdo v verigi nad teboj, ki ti pove, kaj moraš posneti. Pogosto pa filme, ki jih snemamo, na koncu ustvarijo montažerji.

Tudi mi pravimo, da montažerji velikokrat rešujejo filme. | Ja, res je. To je čudovito, saj so zelo večji ljudje. Podobni so glasbenikom. S slikami ustvarjajo glasbo.

Kako pa se je pot nadaljevala po Bristolu? | Kmalu so se začele pojavljati tudi druge priložnosti, ponujali so mi določene projekte. Ni bilo vedno lahko in še vedno ni. Ženske se morajo še danes močno boriti za svoj položaj v tem svetu. Imela sem srečo, da so se Wolfgang Knopfler in Walter Köhler iz produkcijske hiše Terra Mater in direktor fotografije Rupert Murray odločili, da me vključijo v projekt, katerega rezultat je film *Patrick in*

»Ko se odločate, kam greste z ekipo, je zelo pomembno, kdo jo sestavlja. Vprašate se, ali je vaša zgodba boj. Če je, potem pošljete bojevnike. Je vaša zgodba želja po spoznanju, zakaj bi se lahko borili? Potem pošljete ljudi, ki so komunikatorji.« – GJ

kit glavač. To resnično cenim, saj so s tem pokazali, da razumejo moje delo in mene samo. Bila sem zelo jasna glede tega, kako bom sodelovala. Moje delo na tem projektu se je začelo s sledenjem Patricku. Nikoli prej nisem snemala kitov glavačev, Patrick pa je z njimi preživel veliko časa, zato sem samo sledila njegovim navodilom. Fizično, kako se obnašati v vodi, kam se postaviti, kako se bodo odzvali name, kako se bodo odzvali nanj ... Prej te dinamike nisem poznala.

Po projekciji na FDF vas je nekdo iz občinstva vprašal, kakšno je bilo srečanje s Patrickom, in če so vas k sodelovanju povabili zato, ker ste ženska? | Mislim, da so me k sodelovanju delno povabili tudi zato, ker sem ženska. Vlogo je zagotovo igralo moje preteklo delo, ampak mislim, da je bil v povezavi s tem tudi moj spol velik dejavnik odločitve.

V vodi imate moškega in žensko, lahko pa tudi samo žensko. Ali je tu razlika? Ali kiti občutijo razliko? Menim, da obstaja razlika v snemalskem pristopu in načinu, kako pristopiti do subjekta. Razlika je v pogledu, načinu, kako je žival prikazana. Moški jo bo verjetno prikazal na drugačen način kot ženska, kar je logičen rezultat razlik med načini našega razmišljanja.

Mislim, da se je nekdo v teku snemanja pošalil in me vprašal, ali sem noseča. To bi bilo namreč odlično, saj je znano, da se morske živali lažje približajo nosečim ženskam. Čeprav nisem bila, pa mislim, da je bilo moje sobivanje s kiti zelo lepo. Po končanem snemanju sem prišla iz vode in bila zadovoljna z načinom svoje interakcije z njimi. Veliko sem se pogovarjala z njimi. Načeloma se pogovarjam z vsemi živalmi. Klepetam z njimi, tako nad kot tudi pod vodo. Včasih delam gibe z roko in spuščam različne zvoke. Mislim, da to počnem bolj zaradi sebe kot kogarkoli drugega.

Je bila v procesu priprave na snemanje filma pomembna tudi odločitev, kako oblikovati posadko, ki kitov ne snema na moč, celo izzivalen, ampak zanje čim bolj udoben način? | Vsekakor je bilo to zelo pomembno. Ko se odločate, kam greste z ekipo, je zelo pomembno, kdo jo sestavlja. Vprašate se, ali je vaša zgodba boj. Če je, potem pošljete bojevnike. Je vaša zgodba želja po spoznanju, zakaj bi se lahko borili? Potem pošljete ljudi, ki so komunikatorji. Mislim, da je vedno pametno izbrati ekipo, ki ima občutek za to, kar skušate izpostaviti, in vam pomaga olajšati pot do zgodbe, ki jo iščete; to je pomemben del tega – komunikacija. Ne gre le za vizualno prikazovanje informacij, ampak za to, da se postavite v pozicijo, ko lahko dobite te posnetke.

Poleg mene je bila v ekipi še Joy, domačinka z Dominike, ki je bila naša pomoč na krovu, skrbela pa je tudi za mojo varnost. Njena vloga je bila zelo pomembna in zdi se mi prav, da otroci in mlade ženske na platnu vidijo tudi različne kulture, ki sodelujejo pri filmih. Če na platnu ne moreš videti sebe ali svoje kulture, je težko biti del tega, kar vidiš.

Dober primer je recimo pozicija izvršnega direktorja nekega podjetja. Ker jo filmi prikazujejo na način, da je v tej vlogi skoraj vedno beli moški, se mladi temnopolti fantje težje vidijo na teh položajih. S to vlogo se težje poistovetijo. Enako velja za svet narave. Če ljudje vidijo, da pri tem lahko sodelujemo vsi, bodo tudi sami dobili pogum in vero v svojo sposobnost. Odšli bodo v naravo in jo raziskovali ter pri tem ugotovili, da to ni samo mačo-svet.

V filmu ravno Patrick razbije mit o mačo-raziskovalcih. Ko pride iz vode, ga vidimo jokati. Med intervjuji in med delom, ko nam razlaga svoje občutke, kmalu ugotovimo, da ni tipičen raziskovalec z neomejeno fizično močjo in željo po osvojitvi sveta. To dokaže tudi stavek, v katerem pove, da je bila interakcija, ki jo je imel s kiti glavači, verjetno ena najintenzivnejših in najtesnejših, ki jih je kadarkoli imel. Za gledalce je zelo pomembno, da vidijo strastnega raziskovalca, ki pa ima tudi čustveno plat. | To je zelo pomembno, kajne? Bila sem res zadovoljna, ko sem videla ta del, kjer Patrick zelo odkrito pove, da je bila to morda ena najpomembnejših interakcij v njegovem življenju, vključen v filmu. S tem se lahko dejansko strinjam. V zadnjem prizoru, ko sem obrnila kamero (v navpičen položaj, op. a.), sem se dokončno odklopila. Po prihodu iz vode sem začela močno jokati. Tako zelo močno, da je želel režiser govoriti z mano. Rekla sem mu, da se ne želim pogovarjati. To je bil trenutek, ko sem lahko imela takšno reakcijo. Žival me je gledala, bila sem edina v vodi, in ona je z mano preživljala svoj čas, kar mi je dalo izjemno veliko. V trenutku, ko se to konča, pa se pojavi pomanjkanje, žalovanje, ker kitov ne vidimo več. Zdi se smešno.

Imela sem srečo, da sem jih videla, ampak rada bi jih spet. Dvakrat sem bila na Antarktiki. Ko sem se prvič vrnila, sem spet jokala in razmišljala o tem, da se moram vrniti na Antarktiko. Ali pa lahko takoj umrem. To je bila tudi moja prva misel po srečanju s kiti. Zdaj lahko umrem, ker je bilo to srečanje tako neverjetno. Potem pa mine nekaj časa in si rečeš, da bi to bi rad še enkrat doživel. Na nek način se zdi zelo pohlepno. Mislim celo, da je zelo pohlepno, vendar ne moreš pomagati, ker si nekaj videl in si tega želiš še več ... Gre za nekakšno drogo. Spet si želim videti ledeno ploščo in gore in kita pod vodo.

Ob pregledovanju vašega preteklega dela sem opazil podobnosti, lahko bi rekli nekakšen vzorec, ki povezuje vse projekte. Večina filmov, pri katerih ste sodelovali, kaže neko obliko odnosa. Ali je to odnos med živalmi, med ljudmi, celo med ljudmi in stvarmi? Je to nekaj, kar pri svojem delu iščete? Iskanje načina za prikaz raznovrstnih odnosov? | Mislim, da je to nekaj, kar me privlači. Včasih ti namreč ponudijo neko delo in si rečeš, 'saj rabim delo. Hvala, super, opravila ga bom.' Potem pa pridejo drugi projekti, ki jih enostavno ne moreš zavrniti ... Pravzaprav so mi vseč vsi projekti, pri katerih sem sodelovala. Tudi ko je šlo za nekaj drugačnega. Recimo za serijo o drugi svetovni vojni. Sprva sem si rekla, 'o, ne', kmalu zatem pa sem že sedela na pomožnem sedežu v letalu DC in prečkala Rokavski preliv na 75. obletnico dneva D. Letalo je imelo dva pilota, sedela sem zraven njiju; medtem ko so komunicirali s kontrolnim stolpom, sem enega slišala reči: 'Ona želi samo narediti tak in tak posnetek.' Bili smo v zraku in oni so upoštevali moja navodila: 'Premakni se nazaj, premakni se naprej, premakni se levo.' Medtem pa sem samo razmišljala: 'O, moj bog. To je neverjetno.' Tudi vsi fantje, ki so bili zraven, so bili prav tako neverjetni. Malo kasneje sem na Arktiki srečala prijatelja, ki je bil nad tem projektom popolnoma navdušen: 'Kako za vraga si dobila ta projekt? To so moje sanje!' mi je dejal.

Spet se lahko vrneva k načinu, kako gledamo na določeno stvar. Menim, da sem k temu filmu pristopila iz nekoliko drugačnega zornega kota, kot bi on ali nek drug moški ustvarjalec. Spoznala sem, da gre za film o starejših moških, ki imajo poseben odnos do teh letal, do zgodovine, do okolja in do države. Kako naj to ujamem? Odločila sem se, da bom preprosto samo sedela tam, molčala in opravila svojo nalogo. To sem si res želela storiti. Morda nekomu drugemu ne bi dovolili, da to naredi na tak način kot jaz, morda ne bi poslušali njegovih napotkov. Pogosto se znajdem v situaciji, ko nekdo reče: 'Poslušaj, dekle hoče narediti to in to.' Potem pa nekdo drug odgovori: 'No, običajno tega ne dovolimo, a tokrat bomo naredili izjemo.' Obožujem takšne situacije. Mislim, da so dokaz, da si z nekom v harmoniji, neka-

ko sinhroniziran. Ko si z nekom nasprotuješ, je to boj: 'Ne, ne moreš skozi ta vrata.' – 'Ampak jaz bi enostavno rada šla skozi ta vrata.' Ko pa si v enaki situaciji in nekdo reče, 'Seveda, samo po ključ grem,' je to zelo lep občutek.

Med raziskovanjem sem naletel tudi na nekaj fotografij, ki so nastale med vašimi preteklimi projekti. Na njih ste prikazani med upravljanjem z najrazličnejšimi pripomočki za gibanje kamere. Upravljate s kranom (dvižno roko za kamero), gimbalom (stabilizatorjem) in dronom (brezpilotnim letalnikom). Vse to sredi divje narave, kjer so pogoji za uporabo tovrstne tehnike bolj zapleteni. Imate tudi za tehnologijo takšno zanimanje, ker vam omogoča, da zajamete poglede iz nekih drugih kotov? | Res je, tehnologija me zanima, včasih pa mi gre tudi na živce. Nam, ki delamo pri projektih, povezanih z naravoslovjem, se zdi, da moramo narediti vse. Pri igranih projektih opravite svoje delo in se držite enega poklica, ki ga opravljate res dobro. Pri dokumentarnih projektih pa je vsega preveč. Snemati moramo pod vodo, z gimbalom, droni, s kamero na rami, z objektivom z dolgimi goriščnimi razdaljami ... Vse to so zelo različne discipline, ki jih je težko obvladati. Vedno se počutim kot igravec v ekipi, zato mi je zelo všeč, da lahko delam vse te stvari. Mislim tudi, da imam dobro tehnično znanje. Znam razložiti stvari, priznati pa moram, da nimam pretirano velikega zanimanja zanje. Ko me nekdo vpraša po tehniki, s katero je bil posnet nek film, mu najraje odgovorim, da sem snemala s svojimi očmi. Res se mi ne zdi pomembno, s katero kamero je bil film posnet. Analogija, ki se je najprej spomnim, je, da tudi pisatelj ne vprašamo, s katerim peresom je napisal svojo knjigo. Tehnologija je vsekakor zanimiva, ne razumite me narobe. Mislim pa, da ima svoje mesto in nikakor ne bi smela biti ovira za ustvarjalnost. To včasih postane, sploh ko vidim ceno nekaterih kamer in opreme ter pomislim, da zaradi tega nekdo, ki nima denarja, ne more posneti filma. Sodeč po kreativnosti bi lahko ustvaril čudovit film, vendar tega zaradi svoje finančne situacije ne more.

Kljub temu vem, da mora biti del mene vedno v koraku s časom in tehnologijo. Predvsem na začetku sem delala napake. Ko so mi ponudili projekt, mi povedali, katero opremo naj bi uporabljali in me vprašali, če sem z njo že delala, sem velikokrat odgovorila,

»Včasih me skrbi človeška radovednost, ki je omejena samo na to, da želimo vedeti stvari, ne posvečamo pa se razumevanju.« – GJ

da še ne. S tem sem bila avtomatično izključena iz igre. Potem pa sem ugotovila, da so enako vprašali nekoga drugega, ki je odgovoril pritrdilno, čeprav tako kot jaz ni imel nobenih izkušenj. Vedel pa je, da se bo v enem tednu priučil, tako kot bi se lahko jaz.

Mislim, da je bila moja iskrenost povezana s tem, da se včasih pri uporabi opreme, ki je ne poznaš, zgodijo majhne neumnosti, napake. Moj in verjetno na splošno ženski pristop pa je takšen, da ne želimo delati napak. Prav tako nimam težav s tem, da poiščem pomoč in nekoga vprašam za nasvet, ko želim ostati na tekočem s tehnologijo. Mislim tudi, da so danes stvari veliko lažje. Najpomembnejša pa je osredotočenost na stvar, ki jo snemamo.

Vprašanja uporabe sodobne tehnologije pri živalih odpira tudi vaš film. Patrickov pristop, pri katerem je uporabil zelo majhno kamero in jo nevidljivo namestil na kita, se zdi zelo etičen. Zanima me, kakšen je vaš pogled na to. Se vam zdi, da s tem, ko gredo kamere vedno globlje, ko zdržijo pritisk, ki ga ljudje ne moremo, počasi postajajo del nekega zelo osebnega življenja živali, ki nam prej ni bilo dostopno? Ali je neka meja, ki je ne bi smeli prekoračiti – ali nam je to dovoljeno zaradi nekega višjega cilja? | To so zelo zanimiva vprašanja, o katerih sem razmišljala, ker mislim, da mora imeti naše raziskovanje namen, ki koristi predvsem živalim. Pred časom sem sodelovala pri nekem projektu, povezanem s kiti grbavci in njihovimi paritvami. Ves čas sem se spraševala, kaj imajo od tega kiti. Mi dobimo znanje, kje se zadržujejo. Del mene je pomislil, počakaj malo, ali hočeš vedeti, kje se zadržujejo samo zaradi ribiških ladij? Potem pa sem pomislila, da so kiti tako kot sloni, ki uporabljajo vedno iste poti. Torej lahko s tem znanjem in samo z rahlo spremembo ladijskih poti vplivamo, da jih ne motimo pri njihovih ritualih in potovanjih. To za ladje sicer predstavlja strošek, ker se pot morda rahlo podaljša, a mislim, da sta rezultat in nekakšno sobivanje z živalmi veliko bolj pomembna. Včasih me skrbi človeška radovednost, ki je omejena samo na to, da želimo vedeti stvari, ne posvečamo pa se razumevanju. Z živaljo se bomo morda morali fizično srečati, da bomo razumeli, da ji gibanja ne smemo omejevati. Radovednost nam pri tem lahko pomaga na načine, za katere sploh še ne vemo. Če do živali in njihovega načina bivanja ne čutimo radovednosti, se naš odnos omeji samo na to, da jih pojemo.

Morda je to dovolj, da smo radovedni in rečemo, da bi radi vedeli, kaj te živali počnejo, ker nas to zanima in ker jim želimo pomagati. Mislim pa, da jim pri naših dejavnostih nikoli ne bi smeli omejevati prehranjevanja ali počitka. Ker če omejite kate-ro od teh stvari, spremenite potek dogodkov. Zato se mi zdi naš primer še toliko bolj pomemben.

Najbolj presunljiv je posnetek spanja kitov, ko se v vertikalni orientaciji kadra zdijo kot nekakšna zunajzemeljska bitja. | Res je. Ko sem jih videla spati na tak način, sem tudi sama pomislila na to, sploh zato, ker je tam, kjer se to dogaja, voda neverjetno globoka. Obiskala sem kraje, kjer je globoka od nekaj deset do več sto metrov. Ne veš, kaj je tam spodaj. Ko pa vidiš ta velika bitja, ki visijo v vodi, ti to resnično zaposli možgane. Zelo težko jih je najti v takšnem položaju, ker kljub svoji prisotnosti ne dajejo nikakršnih površinskih znakov, da so res tam. Lahko se ti zgodi, da plavaš nad njimi in jih sploh ne opaziš.

Iskanja takšnih prizorov smo se lotili tako, da smo sledili kitu. Bili smo v vodi in plavali. Na trenutke je bilo zelo naporno. Ne-koč smo sledili enemu izmed njih in pri tem že skoraj obupali, ko je Patrick nenadoma zaklical: 'O, moj Bog, tam so.' Takrat smo jih zagledali in skoraj razneslo nas je od navdušenja. Pomislila sem, da to moram posneti. Kar počnejo, je neverjetno nenavadno. Najbolj nenavadno pa je, da imajo sposobnost nev-tralne plovnosti. Odrasli visijo z glavo navzgor, njihovi mladiči pa to poskušajo, vendar sčasoma izgubijo plovnost in se začnejo dvigovati proti površju. Celoten prizor je zelo lep. Mogoče se od-rasli kiti niti ne zavedajo, kaj počno njihovi mladiči, oni sami pa morda pomislijo: 'Oh, pravkar sem izgubil ravnotežje, navzgor grem.' Takoj zatem je viden tudi majhen mehurček zraka, ki se dviga proti površju. Najbolj od vsega mi je všeč, da so še vedno tam, v oceanu. Nekateri spijo, nekateri jedo, nekateri potujejo.

Ste imeli med snemanjem kakšne negativne izkušnje z ljudmi? Je prišlo do napetosti? Ste se bali, da bi ljudje, če bi izvedeli za mesto zadrževanja kitov, to izkoristili? | Na srečo so bili pro-stori, kjer smo snemali, zelo omejeni in nadzorovani. Tam smo bili namreč v času zaprtja zaradi epidemije covid-19, kar je bilo neverjetno. Na tem področju so po navadi čolni, ki so pri svojem gibanju sicer omejeni, a imajo dovoljenje za opazovanje kitov s površja. Ljudje se sicer ne smejo spustiti k njim v vodo, vendar pa že samo prisotnost čolnov včasih vpliva, da se kiti pričnejo spuščati v globine. V času zaprtja ni bilo nobenih čolnov. Tudi število ljudi, ki so hkrati v vodi, je omejeno. Nikoli se ne bo zgo-dilo, da bi bilo na istem področju naenkrat recimo dvajset ljudi, ker bi to preveč vplivalo na živali. Omejevalo bi njihovo gibanje, prehranjevanje in navsezadnje tudi parjenje. Podobno velja pri gorilah v gorah. Če se prav spomnim, lahko za največ eno uro z njimi ostane skupina osmih ljudi. Ko smo snemali film, sva se jim v neposredno bližino naenkrat približala dva človeka. Vse te omejitve imamo zato, ker je teh živali tako malo. Če bi bilo na svetu veliko več kitov ali goril, ne bi bili tako dragoceni in naše obiskovanje ali opazovanje ne bi bilo tako omejeno. Ker pa so z našim pobijanjem te živali postale tako dragocene, lahko tam

ostaneš samo za določen čas. Njihovi varuhi in raziskovalci jih imajo zelo radi in ne bodo dovolili, da bi jim kdorkoli škodoval. Zanje bi bili celo pripravljeni tvegati svoja življenja.

Pri srečanjih z drugimi kiti sem ugotovila, da moraš držati minimalno razdaljo. Kljub temu pa se lahko kit odloči in se naenkrat zelo hitro približa. Čeprav se poskušate umakniti, si lahko premisli in morate reagirati zelo hitro. Ne morete samo lebdeti v vodi in uživati v trenutku.

Ste tudi sami kdaj poskusili posnemati njihov način komunikacije, nekakšno Morsejevo abecedo, ki jo je v filmu opisal Patrick? | Ne. Kako sem lahko tako neumna. Morala bi poskusiti. Mislim, da sem pozabila, ker sem bila tako zaposlena s snemanjem. Tudi če bi bili dovolj blizu, da bi to lahko storila, bi še naprej snemala in se verjetno ne bi spomnila na tapkanje po kameri, saj bi se osredotočala na kader. Tudi ko so že vsi rekli, 'No, zdaj ga imaš', sem jim odgovorila: 'Nikoli ni dovolj. Karkoli se lahko zgodi.' Kit je tukaj, zato mu bom zagotovo sledila in ga poskusila posneti. Edina stvar, ki sem jo počela, je bila ta, da sem veliko govorila z njimi, zlasti ko so dvignili glave iz vode. Takrat sem tudi jaz dvignila glavo iz vode in rekla, 'Živjo, živjo, živjo', potem pa sem se znova potopila. Tudi pod vodo sem veliko govorila z njimi. Rekla sem jim: 'Živjo, živjo.' Zveni smešno, ampak v nekem trenutku sem jim rekla tudi: 'Ali lahko pazite na nas, ljudi? Trudimo se po svojih najboljših močeh.'

Ste imeli, ko ste prišli na Dominiko, nekaj časa, da ste se brez opreme aklimatizirali – ali pa ste pričeli snemati s prvim dnevom? | Bili smo v karanteni, kar je bila neverjetna sreča. Počasi smo začeli s plavanjem od pomola, naokoli po lokalnem območju. Šli smo gledat kite grbavce in jih nekajkrat slišali prepevati, kar je res lepo doživetje. Ko pa smo nato odšli s kopnega, smo snemali vsakič, ko smo šli v vodo. Prijatelja, ki je bil scenski mojster, sem povabila v vodo, in prav v trenutku, preden smo skočili vanjo, je rekel: 'Nikoli še nisem bil v vodi, kakršna je ta.' Rekla sem mu: 'Nič ni narobe. Samo zelo globoka je, zato ne vidiš ničesar in je vse modro.'

Včasih, ko se je ladja vračala po nas, potem ko smo že končali s snemanjem in so tudi kiti že odšli, sem dvignila glavo iz vode. Nato pa sem jo spet spustila nazaj in samo opazovala to modrino. Kapitan ladje, Bill, mi je zato večkrat rekel: 'Glavo moraš imeti iz vode, ker prihajam proti tebi.' Kljub temu si nisem mogla pomagati, da ne bi tega počela znova in znova.

Je bila oprema dovolj vsestranska? Zdaj bom eden izmed ljudi, ki ste jih opisovali na začetku, in bom vprašal, s katero digitalno kamero ste snemali ... | Snemali smo s kamero Red, ki je bila v posebnem ohišju Gates. Na kopnem je bila dokaj težka, v vodi pa je ohranjala nevtrarno plovnost. Težje je bilo plavati z njo, zato sem nosila zelo dolge plavuti in jo držala predse, z glavo navzdol in cevko, skozi katero sem dihala. Vsi potopi so namreč potekali na dah, brez dodatnih jeklenk s kisikom.

Temu je velikokrat sledilo le plavanje, plavanje, plavanje, plavanje, kar je bilo zelo naporno, dokler na površini nismo zagledali kita. Takrat smo se ustavili, jaz pa sem si rekla: 'Okej, moram dihati, moram dihati.' Opazovala sem Patricka in preverjala kader. Nato pa so se kiti odločili, da odidejo, ali pa so se potopili. Takrat sem si rekla: 'Moram biti pripravljena. Plavala sem, plavala sem, plavala sem. Zdaj pa moram biti pripravljena.' Največji izziv je bila torej nenadna umirjenost po dolgem in napornem tempu plavanja.

Zaradi aktivnosti se človeku srčni utrip sicer poviša, vendar pa se je to zares opazno zgodilo šele takrat, ko sem prvič zagledala kite. Njihovih ogromnih pojav preprosto ne moreš gledati brez vznemirjenja. Nikoli ni postalo dolgočasno, ker nikoli nismo točno vedeli, kaj bodo počeli.

Zaradi svojega dela, ki je neločljivo povezano z živalmi, ste njihova velika ljubiteljica tudi v zasebnem življenju. Katera izmed živali, ki ste jih posneli, vas je najbolj prevzela? | Zagotovo kiti glavači zaradi osebnosti in značaja, ki ga imajo. Živalim namreč pogosto dajem zanimive človeške osebnosti. Mante na primer vidim kot stare jamajške fante. To sta glas in podoba, ki jim jo dajem. Kiti glavači pa so zame majhne deklice, saj so bili v večini primerov ženskega spola. Prisoten je bil ženski element, ogromna žival, majhno oko in majhna plavut. Zato sem jih videla kot rahlo prestrašene deklice v ogromnem telesu, kar je bilo zame nekakšno čudno nasprotje. Mislim, da nisem tega še nikomur povedala. Kar se tiče mojih izkušenj, opazovanja sveta in doživljanja sanj, so kiti glavači moji absolutni favoriti.

Za zaključek pa še kakšna beseda glede prihodnjih projektov ... | Trenutno jih imam v pripravi več. V prihodnosti me čaka tudi nekaj podvodnega snemanja, kar me resnično veseli. V zasebnem življenju pa trenutno delam na razvoju umetniškega projekta. Ukvarjam se z več ustvarjalnimi praksami, ki vključujejo tiskanje, slikanje in druge ročne umetniške procese. Želim si namreč več ustvarjalnosti v svojem delu, hkrati pa tudi v življenju. Preizkusiti želim še druge umetniške prakse in videti, kaj iz njih prihaja.